

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

ในปัจจุบันนี้ หน่วยงานทั้งทางภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ รวมถึงภาคเอกชน ได้มีการนำเอา ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ในการดำเนินงาน ซึ่งสารสนเทศทางการบัญชีก็เป็นส่วนหนึ่งของโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศขององค์กร และยังเป็นกิจกรรมที่สำคัญในการจัดทำสารสนเทศ ให้กับกิจกรรมหลักอื่น ๆ (อรรถพล ตรีตานนท์, 2545: 12) โดยสารสนเทศทางการบัญชีสามารถ ช่วยให้ข้อมูลผู้บริหารระดับกลางและระดับสูงเพื่อใช้ในการตัดสินใจ วางแผน และควบคุมการดำเนินงาน ช่วยในการปฏิบัติงานประจำวันแก่ผู้บริหารระดับล่างและพนักงานให้มีความถูกต้อง ครบถ้วน เพื่อใช้ในการประสานงาน ประเมินผลการปฏิบัติงาน ควบคุมและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ในหน้าทำงาน อีกทั้งยังให้ข้อมูลขั้นพื้นฐานตามกฎหมายแก่ผู้ใช้ภายนอก (วิชนิพร เศรษฐศักดิ์โก, 2546: 9)

การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ก็เป็นอีกหน่วยงานหนึ่งที่ได้นำเอาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เข้ามาใช้งาน โดยมีการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสาร ให้มีคุณภาพและมีความมั่นคง ปลอดภัย เพื่อรองรับงานบริการและการดำเนินธุรกิจ เป็นเครื่องมืออำนวยความสะดวกในการ ปฏิบัติงานของพนักงานทั่วทั้งองค์กร รวมถึงเป็นแหล่งแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้เพื่อยกระดับ คุณภาพของบุคลากรอย่างต่อเนื่อง (นโยบายเรื่องสารสนเทศและสื่อสาร, 2548: ออนไลน์)

ในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคได้มีการพัฒนา โปรแกรมที่เกี่ยวข้องกับการบัญชีเพื่อใช้ในองค์กร โดยบุคลากรของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเอง และ ในปี 2549 การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคได้นำระบบคอมพิวเตอร์ซอฟต์แวร์สำเร็จรูป (SAP) ที่สามารถ เชื่อมโยงระบบการทำงานทั่วทั้งองค์กร ได้อย่างอัตโนมัติมาดำเนินการ (รายงานประจำปี การไฟฟ้า ส่วนภูมิภาค, 2550: 40) เพื่อให้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สามารถ เชื่อมโยงการทำงานที่มีข้อมูลจำนวนมากและมีการเพิ่มขึ้นของข้อมูลอย่างต่อเนื่องได้

การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 1 ภาคเหนือ (เชียงใหม่) อยู่ภายใต้การดำเนินงานตาม นโยบายและระเบียบการปฏิบัติงานของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค และยังเป็นหน่วยงานที่มีการใช้งาน ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในส่วนของโปรแกรมที่พัฒนาโดยบุคลากรของการไฟฟ้าเองควบคู่กับ การใช้ระบบคอมพิวเตอร์ซอฟต์แวร์สำเร็จรูป (SAP) เพื่อที่ช่วยจัดการงานทุกสายงานของธุรกิจให้ สามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว และทำงานสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง

แม่นยำ สามารถนำไปใช้ประกอบการดำเนินกิจกรรมของธุรกิจได้ มีระบบรักษาความปลอดภัยของฐานข้อมูล เพื่อให้ผู้ใช้และผู้บริหารสามารถเรียกดูข้อมูลและตรวจสอบข้อมูลสถานะได้ (SAP BKK Knowledge, 2552: ออนไลน์) แต่การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้กับงานทางด้านบัญชีของการไฟฟ้าฯ มีความซับซ้อนทางด้านระบบคอมพิวเตอร์มากขึ้น จึงอาจมีความเสี่ยงและข้อผิดพลาดได้ โดยความเสี่ยงหรือข้อผิดพลาดอาจเป็นผลมาจากความบกพร่องของระบบสารสนเทศ หรือการทุจริตโดยผู้ใช้ระบบงาน (นิพนธ์ เห็น โชคชัยชนะ และศิลาพร ศรีจันทเพชร, 2545: 14-4) ซึ่งความเสี่ยงหรือข้อผิดพลาดอาจเกิดขึ้นเมื่อขาดการควบคุมภายในที่ดีในเรื่อง การจัดแบ่งงานของผู้ปฏิบัติงานหรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องไม่เหมาะสม มีข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นโดยไม่ตั้งใจหรือมีความตั้งใจในการแก้ไขข้อมูลหรือโปรแกรมของระบบสารสนเทศ หรือมีการรักษาความปลอดภัยของระบบสารสนเทศทางการบัญชีที่ไม่เหมาะสม (สุชาย ยังประสิทธิ์กุล, 2549: 17-4) อาจจะถูกแก้ไขได้โดยปราศจากร่องรอยให้สืบทราบ หรืออาจต้องใช้เวลาในการสืบหาแหล่งต้นตอที่ทำการแก้ไข ซึ่งอาจไม่ทันกาล (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และสมาคมผู้ตรวจสอบภายในแห่งประเทศไทย, 2548: 357) ดังนั้นการการควบคุมภายในจึงเป็นเรื่องสำคัญที่ควรคำนึงถึง เพราะการควบคุมภายในที่ดีมีส่วนสำคัญต่อการป้องกันความเสี่ยงและข้อผิดพลาดในการปฏิบัติงาน และทำให้ได้ข้อมูลทางการบัญชีที่ถูกต้อง เชื่อถือได้

ดังนั้น การควบคุมภายในเพื่อป้องกันความเสี่ยงและข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นกับระบบสารสนเทศทางการบัญชี จึงเป็นเหตุให้ผู้ศึกษามีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการประเมินการควบคุมภายในของระบบสารสนเทศทางการบัญชี การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 1 ภาคเหนือ (เชียงใหม่) เพื่อศึกษาถึงลักษณะของสภาพแวดล้อมการควบคุม โดยผลจากการศึกษาสามารถนำไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาระบบการควบคุมภายในของระบบสารสนเทศทางการบัญชี ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาถึงการประเมินการควบคุมภายในของระบบสารสนเทศทางการบัญชี การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 1 ภาคเหนือ (เชียงใหม่)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึง ความเพียงพอและเหมาะสมของ การควบคุมภายในระบบสารสนเทศทางการบัญชี การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 1 ภาคเหนือ (เชียงใหม่)

2. สามารถนำข้อมูลไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงหรือพัฒนาระบบการควบคุมภายใน ของการไฟฟ้าในสังกัดการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

นิยามศัพท์

การประเมินผล หมายถึง กระบวนการที่ก่อให้เกิดสารสนเทศเชิงคุณค่า เพื่อช่วยให้ผู้มีอำนาจตัดสินใจได้ ตัดสินใจเลือกทางอย่างมีประสิทธิภาพ ภาพสูงสุด หรือกระบวนการตัดสินใจคุณค่าของสิ่งของหรือการกระทำใด ๆ โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐาน

การควบคุมภายใน หมายถึง กระบวนการหรือวิธีการที่ผู้บริหารกำหนดขึ้นเพื่อใช้ป้องกัน คั่นพบ และแก้ไขเหตุการณ์ที่ไม่ต้องการหรือลดความเสี่ยงไม่ให้เกิดขึ้น

การควบคุมระบบสารสนเทศ หมายถึง การควบคุมทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมการทำงานของคอมพิวเตอร์ ที่เกี่ยวกับการจัดหา และดูแลรักษาซอฟต์แวร์ระบบงาน การรักษาความปลอดภัยในการเข้าถึงข้อมูลและระบบงานต่าง ๆ รวมถึงดูแลรักษาระบบงานที่อยู่ในระบบสารสนเทศขององค์กร

ระบบสารสนเทศทางการบัญชี หมายถึง ระบบบัญชีของกิจการที่ใช้ระบบงานบัญชีคอมพิวเตอร์ในการบันทึกข้อมูล ประมวลผล จัดประเภท วิเคราะห์ และการจัดทำรายงานทางบัญชี เพื่อเป็นระบบสารสนเทศทางการบัญชีให้แก่ผู้ใช้

การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 1 ภาคเหนือ (เชียงใหม่) หมายถึง ส่วนงานหนึ่งในสังกัดการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ดูแลรับผิดชอบจังหวัดในเขตภาคเหนือตอนบน 6 จังหวัด ได้แก่ จังหวัด เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน ลำพูน ลำปาง เชียงราย และพะเยา

สถานที่ใช้ในการดำเนินงานวิจัยและรวบรวมข้อมูล

คือ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 1 ภาคเหนือ (เชียงใหม่) และคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่